

ΣΤΑΘΗ Β. ΒΛΑΧΑΚΟΥ – ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΧΡ. ΧΗΡΑ

Bleu

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ένα παλαιό πείραμα του 1958, την εποχή που κυκλοφόρησε το «Μυθιστόρημα των τεσσάρων» με συγγραφείς τέσσερις εκπροσώπους της γενιάς του '30, τους Άγγελο Τερζάκη, Στράτη Μυριβήλη, Ηλία Βενέζη και Μ. Καραγάτση, αναβιώνει και πάλι στις μέρες μας με υπευθυνότητα και σεβασμό.

Ο Στάθης Β. Βλαχάκος και ο Θεόδωρος Χρ. Χήρας, αμφότεροι γιατροί και λογοτέχνες, αποπειρώνται να ακολουθήσουν το δημιουργικό συγγραφικό εγχείρημα των τεσσάρων εκπροσώπων του '30, προσφέροντας στους σημερινούς αναγνώστες ένα νέο «Μυθιστόρημα των δύο». Οι συγγραφείς αποφάσισαν να συμμετάσχουν στην απόπειρα μετά από άρση και των εσχάτων αμφιβολιών, ακολουθώντας κάποιες θεμελιώδεις αρχές. Βασικός όρος της “τολμηρής” συμφωνίας ήταν να μην υπάρχει καμία συνεννόηση των συγγραφέων σχετικά με την εξέλιξη της πλοκής. Ο κάθε συγγραφέας θα συνέχιζε την αφήγηση από εκεί που την είχε αφήσει ο προηγούμενος, αξιοποιώντας με όποιον τρόπο ήθελε το υλικό του προηγούμενου κεφαλαίου, και αυτό θα συνεχιζόταν κυκλικά και κατ'εξακολούθησιν, μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.

* * *

Μετά από δώδεκα μήνες, σας προσφέρουμε το μπλε μυθιστόρημά μας, με τίτλο αυτήν τη μόνη ιριδοληπτική λέξη: “Bleu”. Το μπλε είναι ένα από τα τρία βασικά χρώματα του ορατού φάσματος. Η ψυχολογία των χρωμάτων συνδέει το μπλε με την απόσταση και τη μελαγχολία.

Για εμάς, το μπλε είναι το χρώμα της αισιοδοξίας, του ονείρου και της υπέρβασης.

Καλή ανάγνωση!

Οι συγγραφείς

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι δυο καλοί μου φίλοι και συνοδοιπόροι στους δύσκολους και τραχείς δρόμους τού στοχασμού και της γραφής, Στάθης Β. Βλαχάκος και Θεόδωρος Χρ. Χήρας, ανέλαβαν ένα δύσκολο συγγραφικό εγχείρημα: να συγγράψουν και να κυκλοφορήσουν ένα κοινό μυθιστόρημα. Το μυθιστόρημα των δύο. Εξήντα επτά χρόνια μετά το «Μυθιστόρημα των τεσσάρων», που δημοσίευσε σε συνέχειες, την άνοιξη του έτους 1958, η εφημερίδα «Ακρόπολις», με πρωτοβουλία του συνεργάτη της συγγραφέα Γιάννη Μαρή, οι δύο σύγχρονοι συγγραφείς –και γιατροί– αποφάσισαν να συντονίσουν τον βηματισμό τους και να επαναλάβουν το πείραμα τεσσάρων κορυφαίων συγγραφέων της γενιάς του '30: Στρατή Μυριβήλη, Μ. Καραγάτση, Άγγελου Τερζάκη και Ηλία Βενέζη.

Θεωρώ αναγκαίο να διασαφηνίσω εξαρχής πως τα εξήντα επτά χρόνια που χωρίζουν το τότε απ' το σήμερα, δεν μετριοούνται ούτε αθροίζονται απλά με την ψυχρότητα των αριθμών. Ούτε μπορούν να συγκριθούν με ανάλογα διαστήματα προηγούμενων εποχών. Οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί σε όλες τις πλευρές και τα επί-

πεδα της ζωής κατά το διάστημα αυτό είναι συγκλονιστικές και έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την ατομική και κοινωνική ψυχολογία. Οι σημερινοί άνθρωποι μέσα σ' έναν ιλιγγιώδη τεχνολογικό κατακλυσμό απέχουν πόρρω από τους ανθρώπους της δεκαετίας του 1960. Άλλες εποχές, άλλοι άνθρωποι.

Το παρήγορο και ελπιδοφόρο είναι που η λογοτεχνία συνεχίζει ακάθεκτη τον ωραίο της –έστω και ακανθώδη– δρόμο. Και οι συγγραφείς που καλλιεργούν με συνέπεια το λόγο και δεν ηρεμούν, όσο κι αν είναι επόμενο να πτοούνται μέσα σε μίαν ατμόσφαιρα αντιπνευματική και αντιπονητική, αλλά και μέσα σε ένα καθεστώς υπερπαραγωγής λογοτεχνικών κειμένων αμφίβολης, ως επί το πλείστον, ποιότητας και διάρκειας, δεν καταθέτουν τα πνευματικά τους όπλα και δεν τερματίζουν τη λειτουργία της λογοτεχνικής τους πέννας.

Ο Στάθης Β. Βλαχάκος και ο Θεόδωρος Χρ. Χήρας τολμούν μέσα στις νέες συνθήκες. Και στήνουν μπροστά στον αναγνώστη τη σύγχρονη εποχή της σύγχυσης και της διάσπασης που πλαισιώνει τον άνθρωπο και περιορίζει δραματικά την κοινωνική του συνείδηση. Ο κεντρικός ήρωας που επιλέγουν να φιλοξενήσουν στις σελίδες τού μυθιστορηματός τους, κυριαρχείται από το αίσθημα της εγκατάλειψης και της μοναξιάς. Ο εσωτερικός του κόσμος είναι κατακερματισμένος και σμπαρλιασμένος. Ένας κυκεώνας εσωτερικών συγκρούσεων και δραματικών διλημμάτων καταλαμβάνει και περι-

σφίγγει την ψυχή του, καθιστώντας τον έρμαιο των εμμονών του και των οραμάτων του. Ένα εχθρικό και ψυχρό φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον ορίζει την ύπαρξή του και την κρατά οιοσδήποτε εξαρτημένη από φαντασιώσεις και αιχμάλωτη σε εξωγενείς αλλά και εσωτερικούς καταναγκασμούς.

Μια εναγώνια εκκρεμότητα επιχειρείται να καταπολεμηθεί με παραισθήσεις και ψευδαισθήσεις, οι οποίες θολώνουν τα τοπία μπροστά του και ανοίγουν στενωπούς και παράδρομους που επιτείνουν και βαθαίνουν το υπαρξιακό κενό. Η δικαίωση που αναζητά για τη λύτρωση της ψυχής του, μοιάζει με ένα διαρκές και αναπάντητο αίνιγμα. Οι άνθρωποι ακροβατούν πάνω σ' ένα τεντωμένο σχοινί έχοντας εσωτερικεύσει το σύνθημα «ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Δεν είναι τυχαίο που οι δύο συγγραφείς επιλέγουν να ακτινοσκοπήσουν και να ψυχολογήσουν έναν άνθρωπο ο οποίος κουβαλά από τα παιδικά του χρόνια το τραύμα της απόρριψης και παραπαίει βυθιζόμενος μέσα σε χάσματα που δύσκολα γεφυρώνονται. Ούτε που ο ήρωάς τους γράφει ένα σενάριο με θέμα του τον μαγικό κόσμο του τσίρκου, των ακροβατών και των ταχυδακτυλουργών.

Η αίσθηση πως ο σημερινός δυτικός κόσμος παρουσιάζει την εικόνα ενός τσίρκου ή μιας ζούγκλας δεν απέχει πολύ από αυτό που συλλογίζεται και έχει καταχωρίσει μέσα του ο μέσος πολίτης. Μέσα σ' αυτό το τσίρκο συνυπάρχουν σε μίαν αέναη και αδυσώπητη πάλη το

καλό με το κακό, η αγάπη με το μίσος, το φως με το σκοτάδι, η άνοδος με την πτώση, η ζωή με τον θάνατο. Το άτομο διασπάται και τέμνεται. Είναι ταυτόχρονα και αυτό και εκείνο. Και ο εαυτός του και ο άλλος. Και ο μέγας και ο μικρός. Η ενότητα των αντιθέσεων συνιστά ένα σημαντικό κεφάλαιο που διαπερνά όλη τη φυσική και κοινωνική ζωή διαμέσου των αιώνων. Με τη διαφορά ότι οι αντιθέσεις αυτές σήμερα στριμώχνονται αβυσσάλεα μέσα στο ίδιο το άτομο. Που πάσχει από έναν διχασμό προσωπικότητας και αναζητά τη λύση καταφεύγοντας στους ψυχολόγους και στα ψυχοφάρμακα.

Οι δύο συγγραφείς δεν χαρίζονται σ' αυτόν τον κόσμο της παρισινής ζούγκλας και της απεριόριστης βαναυσότητας. Με μια ποιητική γραφή, η οποία γέρνει προς την περιοχή του υπερρεαλισμού, αποτυπώνουν στην οθόνη μια ιστορία που ταλαντεύεται μεταξύ του πραγματικού και του ονειρικού. Υπάρχουν σελίδες που αφήνουν την αύρα της αυτόματης γραφής. Το κείμενο ανασύρει τα σοβαρά απωθημένα που ταλανίζουν το σημερινό άτομο και το δονούν με μια πολεμική φόρτιση, έτοιμη να εκραγεί και να ξεσπάσει έναντι δικαίων και αδίκων, έναντι προσώπων του παρελθόντος και του παρόντος, έναντι του άλλου και του ίδιου του εαυτού του.

Η διαταραχή του εξωτερικού γίνεται εντέλει διαταραχή του εσωτερικού κόσμου. Και τούτο γιατί ένα μέρος αυτού του κόσμου συντίθεται από άτομα της ασάφειας του περιθωρίου. Η παρουσία τους είναι τόσο διαρκής